MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12.
1242 Budapest, Pf. 317.
Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327
helsinki@helsinki.hu
www.helsinki.hu

dr. Navracsics Tibor miniszter úr részére
Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium
1055 Budapest, Kossuth tér 4.

Tisztelt Miniszter Úr!

A Cozma-ügyben hozott ítéletet enyhének tartva Ön levélben fordult a Kúria elnökéhez, kérve, tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a bírósági gyakorlat a társadalom elvárásaival összhangban legyen.

Megismerve az Ön sajtófőnöke által a Társaság a Szabadságjogokért munkatársainak címzett levelet,[1] amely szerint Ön a Kúria elnökétől mindössze tájékoztatást kért – „elsősorban" – a Cozma-üggyel kapcsolatban, mindenekelőtt fontosnak tartjuk leszögezni, hogy Ön levelét nehéz másként értelmezni, mint a végrehajtó hatalom nyomásgyakorlási kísérletét a bírói karra.

Levele elején rögzíti, hogy a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium által is tapasztalható társadalmi felháborodás bontakozik ki a következetlen, illetve túlzottan enyhe bírói ítéletek miatt, majd figyelmezteti a Kúria elnökét, hogy ez – a jogalkotással nem orvosolható probléma – megrendítheti az igazságszolgáltatásba vetett állampolgári bizalmat. Ilyen bevezetés után következik a meglehetősen átlátszó érdeklődés a Kúria elnökének álláspontját illetően, majd – az önleleplező módon megfogalmazott – kérés, hogy amennyiben a Kúria elnöke „is [!] szükségét látja az ítéletekben megmutatkozó bírói gyakorlat […] a társadalom elvárásaival nagyobb összhangot mutatóvá tételére [sic!], […] az ehhez szükséges lépéseket tegye meg." Bármit írt is az Ön sajtófőnöke a TASZ-nak „tájékoztatás-kérésről", nyilvánvaló a levél üzenete: a végrehajtó hatalom egyértelműen a bíróságok tudomására hozza benne, hogy a nagy visszhangot kiváltó ügyekben a társadalmi elvárások figyelembe vételét várja el az ítélkező bírótól.

Ezzel kapcsolatban elengedhetetlennek tartjuk, hogy felhívjuk a figyelmét néhány fontos szempontra.

Magyarország Alaptörvényének 26. cikk (1) bekezdése szerint „a bírák függetlenek, és **csak a törvénynek vannak alárendelve**, ítélkezési tevékenységükben nem utasíthatóak." A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 3. §-a szerint a bírák „függetlenek, a **jogszabályok alapján meggyőződésüknek megfelelően** döntenek, az ítélkezési tevékenységükkel összefüggésben **nem befolyásolhatók** és nem utasíthatók."

A „csak a törvénynek" kitétel azt jelenti, hogy – szemben az Ön sajtófőnöke által írt, ezért valószínűsíthetően az Ön álláspontját megjelenítő levélben foglaltakkal – az ítélet meghozatala során „a nép véleménye" nem számít. Figyelembe véve a „társadalom" tájékozottságát egy-egy ügy fontos tényállási elemeit, a büntetőjog dogmatikáját és a büntetőjogi szankciókat (pl. a szabadságvesztés körülményeit) illetően, tekintettel továbbá arra, hogy pl. a magyar közvélemény 68%-a halálbüntetés-párti,[2] talán nem kell magyaráznunk, miért van ez így. (Nem véletlenül jelenti a „népítélet" azt, amit.)

[1] http://ataszjelenti.blog.hu/2012/05/17/navracsics_tibor_levelet_megirta#more4522215
[2] http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a556.pdf

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG
1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12.
1242 Budapest, Pf. 317.
Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327
helsinki@helsinki.hu
www.helsinki.hu

Ön azonban a Kúria elnökének írt levelében a közvélemény elvárásának figyelembe vételét, azaz egy olyan szempontot kér számon egy bírósági döntésen, amely a hatályos büntető törvénykönyv alapján irreleváns mind a tényállás jogi minősítése, mind pedig a büntetés kiszabása során. Úgy is fogalmazhatunk, hogy arra bátorítja a Kúria elnökét: tegyen intézkedéseket annak érdekében, hogy a bírák az ítélkezésük során törvényben nem szereplő szemponto(ka)t vegyenek figyelembe, azaz törvénysértő ítéleteket hozzanak.

Nehéz eldönteni, hogy mi aggasztóbb: ha Ön a fentiekkel nincs tisztában, vagy ha a fent írtak az Ön számára is nyilvánvalóak, de a vélt politikai haszon reményében nem vesz róluk tudomást. Mindazonáltal bízva az érvelésen alapuló kommunikációban, jelen nyílt levélben szeretnénk néhány kérdést feltenni, megtisztelne, ha érdemi választ adna rájuk.

1. A fent idézett jogszabályok értelmében a bírák ítélkezési tevékenységük körében nem utasíthatók és nem is befolyásolhatók. Ennek fényében – és különös tekintettel arra, hogy a Cozma-ügyben az adott tényállásnak a másodfokon ítélkező bíró meggyőződése szerint az elsőfokú bíróságétól eltérő minősítése vezetett az enyhébb büntetéshez – Ön szerint egyáltalán mit tehetne jogszerűen a Kúria elnöke, még ha egyet is értene Önnel a kérdéses ítélet elégtelen szigorával kapcsolatban?

2. Az elmúlt két évtized ítélkezési gyakorlata alapján Ön valóban indokolatlanul enyhének tartja a Cozma-ügyben kiszabott, közel 20 éves fegyházbüntetést, és ha igen, miért?

3. Amióta Ön igazságügyért felelős miniszter, elfogadták a semmisségi törvényt; korlátozták az alkotmánybíróság hatáskörét; az alkotmánybíróság által alkotmányellenesnek minősített szabályokat írtak bele az Alaptörvénybe (pl. ügyész lehetősége az eljáró bíróság „megválasztására"); mandátumának lejárta előtt eltávolították a Legfelsőbb Bíróság elnökét; Ön határozati javaslatot nyújtott be arról, hogy nem kell végrehajtani az Emberi Jogok Európai Bírósága által hozott, de a kormányzatnak nem tetsző döntést; majd néhány napja az ítélkezési gyakorlat felülvizsgálatára kérte a független bírósági szervezet főbíráját egy konkrét ügy kapcsán. Arra kérném, ismertesse velünk, jogvédőkkel és a kormányzat intézkedései előtt értetlenül állókkal, hogy ezek a lépések melyik jogállamfelfogással, milyen alkotmányossági elmélettel és a bírói függetlenség mely értelmezésével állnak összhangban azok közül, amelyeket Ön az egyetemi katedrán tanít(ott)? Ez különösen azért is érdekelne sokakat választópolgárként, mert a Fidesz választási programja a jogállam megerősítését is tartalmazta ígéretként, és hasznos lenne megtudni, hogy mit értett a program megfogalmazója ezen fogalom alatt.

Budapest, 2012. május 18.

Érdemi válaszában bízva, tisztelettel:

dr. Kádár András Kristóf
társelnök
Magyar Helsinki Bizottság